

3. Аналітична довідка за результатами проведеного опитування працівників Управління державної виконавчої служби Головного територіального управління юстиції в Полтавській області.

4. Дулов А. В. Судебная психология : учеб. пособие / А. В. Дулов. – Изд. 2-е, испр. и доп. – Минск : Выш. шк., 1975. – 464 с.

5. Шаповалова І. Юридико-психологічна характеристика професійної діяльності працівників органів державної виконавчої служби / І. Шаповалова // Підприємництво, господарство і право. – 2016. – № 4. – С. 56–65.

6. Волков А. М. Деятельность: структура и регуляция : учеб. пособие / А. М. Волков, Ю. В. Микадзе, Г. Н. Солнцева. – М. : МГУ, 1987. – 216 с.

Шевченко Алла Олександрівна,
аспірант кафедри загальноюридичних
дисциплін Київського університету
туризму, економіки і права

ПОРІВНЯЛЬНО-ПРАВОВИЙ МЕТОД У ДОСЛІДЖЕННІ СТАТУСУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Сучасна вітчизняна юридична наука характеризується пошуком дієвого методологічного інструментарію пізнання правової реальності. Із часів проголошення незалежності України створено об'єктивні передумови для формування якісно нової методології юридичної науки [1] та започаткувало сучасний етап розвитку й удосконалення принципів і методів дослідження проблем організації публічної влади, територіальних спільнот і територіального устрою, імплементації європейських стандартів у національне законодавство України.

З-поміж найбільш поширених методів актуальним і перспективним для дослідження територіальних громад та інших територіальних спільнот є порівняльно-правовий, або компаративістський, метод. Він дає змогу вивчити тенденції розвитку відповідної галузі чи інституту права, системи чи підсистеми публічної влади. Зокрема, на підставі порівняльного аналізу розвитку аналогічних систем місцевого (регіонального)

самоврядування в різних державах, їх основних первинних суб'єктів – територіальних громад, зіставлення з метою виявлення схожих і відмінних характеристик, можна виокремити водночас унікальні, іноді феноменальні особливості в конкретній державі або групі держав.

Порівняльно-правовий метод дослідження статусу територіальних громад систематично використовують у наукових і навчально-методичних виданнях. За допомогою нього досліджують взаємовплив і взаємодію інститутів правового статусу територіальних громад, правового статусу органів та посадових осіб місцевого (регіонального) самоврядування, асоціацій органів місцевого (регіонального) самоврядування тощо.

Запропонована професором Н. В. Камінською концепція європейського муніципального права, європейської системи місцевого й регіонального самоврядування, яку ми поділяємо, є результатом застосування, насамперед, порівняльно-правового методу дослідження [2]. У цій концепції розширено обсяг правосуб'єктності територіальних громад, органів і посадових осіб місцевого (регіонального) самоврядування, держав, відповідних міжнародних організацій.

Функціонування територіальних громад демонструє взаємодію різноманітних політико-правових явищ, процесів і категорій, систем, а також публічноправових і приватноправових відносин, що становлять предмет регулювання різних галузей права: конституційного, муніципального, адміністративного, фінансового, інформаційного, цивільного, господарського тощо, а також наявних правових систем, правових сімей. Це закономірно в умовах інтеграційних і глобалізаційних процесів сучасності.

Слушною вважаємо думку Д. А. Керімова, згідно з якою порівняльний метод активно використовують для зіставлення не тільки чинних, а й попередніх систем [3, с. 110–123].

Тобто він має широкі можливості за умови врахування історично-ретроспективного методу, розвиває та конкретизує інший методологічний принцип історизму, дає змогу пізнати закономірності генези правового статусу територіальних громад. Зокрема, його застосування надає можливість виявити передумови й особливості започаткування та розвитку цього інституту, здійснити періодизацію його становлення, спрогнозувати можливі шляхи подальшого розвитку в сучасних реаліях.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Камінська Н. В. Європейська система місцевого і регіонального самоврядування та Україна : монографія / Н. В. Камінська. – Київ : КНТ, 2014. – 414 с.

2. Камінська Н. В. Європейське муніципальне право: pro et contra / Н. В. Камінська // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. – 2014. – Вип. 3 – С. 61–68.

3. Керимов Д. А. Общая теория государства и права: Предмет. Структура. Функции / Д. А. Керимов. – М. : Юрид. лит., 1977. – 133 с.

Шевчук Роман Миколайович, доцент
кафедри філософії права та юридичної
логіки Національної академії внутрішніх
справ, кандидат юридичних наук

МЕТАФІЗИЧНІ СКЛАДОВІ НАУКОВОГО ПІЗНАННЯ

На сучасному етапі розвитку вітчизняного правознавства слід визнати: нині одна з традиційно перших філософських методологій – діалектика – частково досліджена науковим правознавчим співтовариством, а про метафізику є лише згадки у правознавчій літературі, однак переважно радянського періоду й у негативному сенсі. Тому виникає потреба окреслити значення метафізики для наукового пізнання правової реальності.

Слід з'ясувати, чи має метафізика якийсь гносеологічно-методологічний потенціал, чи це просто довільне фантазування про якусь «надфізичну», «надемпіричну» реальність, яке не має жодного стосунку до об'єктивної реальності, фізичної та емпіричної.

Поняття «емпіричний» трактують як інформацію, отримано через органи чуття, так звані чуттєві дані, дані спостереження. Усі теорії (оскільки їх не можна звести до цих «даних») і безліч наукових понять (зокрема, такі поняття фізики, як атоми, електрони, фотони тощо) є «надемпіричними» – вони позначають те, що «стоїть за» тими емпіричними феноменами, які справді можливо спостерігати. У ширшому трактуванні поняття «емпіричний» означає «такий, що може бути експериментально